Talouspolitiikka
Pinomaa Simo

25.4.2018

Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2019—2022

Julkisen talouden lähivuosien näkymät ovat parantuneet merkittävästi viime aikoina. Vielä viime vuoden puolivälissä ennustelaitokset arvioivat, että julkisen talouden alijäämä vuonna 2017 olisi noin 2% suhteessa bkt:hen. Toteutunut alijäämä on nykyarvioiden mukaan vain 0,6% bkt:sta.

Myös monet muut julkista taloutta sekä talouspolitiikkaa koskevat tavoitteet ovat toteutumassa. Tavoitteiden saavuttaminen johtuu osin päätösperäisistä tekijöistä koskien julkisen talouden vakauttamista ja kilpailukyvyn parantamista sekä merkittävästi parantuneesta taloudellisesta tilanteesta.

On hyvä kuitenkin muistaa, että Suomen talous on kehittynyt talouskriisin jälkeen selvästi heikommin kuin keskimäärin EU-maat. Bruttokansantuote on vasta tänä keväänä nousemassa vuoden 2008 tasolle. Keskimäärin muissa EU-maissa bruttokansantuote on kasvanut tuon vertailukohdan yläpuolelle.

Talouden elpyminen ei poista julkiseen talouteen syntynyttä rakenteellista alijäämää. Ensi vuosikymmenellä väestön ikääntymisen takia menot alkavat kasvaa voimakkaasti. Siksi on tärkeää, että julkista taloutta tasapainotetaan määrätietoisesti ja työllisyyttä edelleen vahvistetaan.

Verotus kireää

EK pitää myönteisenä, että julkisen talouden alijäämää ja velkasuhteen kasvua ei olla yritetty korjata verotusta kiristämällä. Verotusta kiristettiin tuntuvasti edellisen hallituksen aikana. Verotuksen lisäkiristäminen heikentäisi Suomen talouden kasvunäkymiä.

Suomen bruttoveroasteen oli vuonna 2017 vuonna noin 43 prosenttia, mikä on Euroopan komission mukaan EU:n viidenneksi korkein. Suomea korkeampi veroaste on tänä vuonna Tanskan lisäksi Ranskassa, Belgiassa ja niukasti myös Ruotsissa.

Veroaste laskee hallituskauden aikana maltillisesti. Julkisen talouden suunnitelman mukaan Suomen veroaste laskee vuosikymmenen loppuun mennessä noin 42 prosenttiin.

Erityisen tärkeää on, että ansiotuloverotus ei kiristy millään tulotasolla hallitusohjelman mukaisesti. EK korostaa, että hallitus on todennut tukevansa kilpailukykysopimuksen syntyä tuloveron kevennyksellä.

Menoaste korkea - osaamiseen ja TKI- menoihin lisäyksiä

Julkisten menojen suhde bkt:hen on Suomessa viime vuosina hieman laskenut. Tähän on vaikuttanut hyvä talouskehitys ja hallituksen julkistamat noin 4 mrd euron menosäästöt. Edelleen menosuhde on selvästi korkeampi kuin EU-maissa keskimäärin. Euroopan komission mukaan vuonna 2017 vain Ranskassa julkisten menojen suhde bkt:hen oli korkeampi kuin Suomessa.

Osaltaan menovertailua haittaa se, että kaikkia julkisyhteisöjen sisäisiä ostoja ei tilastoissa ole nettoutettu ja eräitä sosiaalietuuksia kohdellaan verotuksessa eri tavoin. Kun nämä tekijät huomioidaan, Suomen sijoitus putoaa, mutta tälläkin mittarilla menosuhde (julkiset menot/bkt) on Suomessa muita Pohjoismaita suurempi.

Julkisen sektorin säästöpaineista huolimatta on myönteistä, että hallitus lisää rahoitusta koulutukseen. Valitettavasti käännettä tutkimus -ja kehitysrahoitukseen ei ole kuitenkaan tapahtunut.

Innovaatiopolitiikan välineitä ja rakenteita tulee kehittää talouden haasteiden pohjalta. Tulee tavoitella teknologia- ja toimialarajat ylittävän sekä startup-, pk- ja suuryritysten välisen yhteistyön edistämistä ja kansainvälistymistä.

Huippututkimuksen ja laadun edistämiseksi kansallisen korkeakouluverkoston rakenteita ja yhteistyötä tulee kehittää määrätietoisesti. Korkeakouluille on luotava vahvat kannusteet elinkeinoelämäyhteistyön vauhdittamiselle.

Suomen tulee parantaa kansainvälistä kilpailukykyään korkean lisäarvon tuotannossa sekä houkutella investointeja nykyistä vahvemmin. Toimintaympäristön tulee olla houkutteleva, se ei kestä poukkoilevia päätöksiä.

Työllisyys kasvaa, mutta uudistuksia tarvitaan

Viime kuukausien hyvistä talousuutisista paras on se, että työllisyys on alkanut parantua. Näyttää siltä, että hallitus saavuttaa tavoittelemansa 110 000 työpaikkatavoitteensa vuoteen 2019 mennessä ja työllisyysaste kipuaa noin 72 prosenttiin.

Talouspolitiikka
Pinomaa Simo

25.4.2018

Kuten julkisen talouden suunnitelmassa todetaan, työllisyysaste on kuitenkin muissa Pohjoismaissa selvästi Suomea korkeampi. Hyvinvointiyhteiskunnan menojen rahoituksen kannalta työllisyysasteen nostaminen on välttämätöntä.

Tärkeimmät työllisyyttä vahvistavat toimet koskevat kannustinloukkujen purkamista. Päivähoitomaksuja tulee alentaa, työtulojen asumistukea vähentävää vaikutusta pitää pienentää ja liikkuvuusavustusta tulisi lisätä. Lisäksi työnverotusta tulee alentaa.

Työn tarjonnan kasvattamiseksi EK painottaa perhevapaa järjestelmän kehittämistä. On ilmeistä, että Suomessa nuorten naisten suhteellisen matala työllisyys- ja työssäoloaste aiheutuu nykyisestä perhevapaajärjestelmästä.